

Valmistavan opetuksen suunnitelma – Järviseu

Alajärvi, Evijärvi, Lappajärvi ja Vimpeli

Valmistava opetus on tarkoitettu 6-17-vuotiaille lapsille, jotka eivät vielä osaa tarpeeksi suomea perusopetuksen aloittamiseksi. Opetukseen voivat osallistua sekä vasta maahan muuttaneet että Suomessa syntyneet maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret. Opetukseen osallistuminen ei edellytä oleskelulupaa. Valmistavassa opetuksessa opiskellaan enimmäkseen suomen kieltä ja tutustutaan suomalaiseen kouluun. Jokaiselle oppilaalle tehdään oma valmistavan opetuksen suunnitelma eli oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelman tekee joko valmistavan ryhmän opettaja tai se luokanopettaja kenen opetusryhmässä valmistavan opetuksen oppilas on. 7.-9. luokilla suunnitelmasta vastaa luokanvalvoja. Yhteistyötä tehdään eri oppiaineiden opettajien ja erityisopettajien kanssa.

Opinto-ohjelmassa määritellään oppilaan oppimisen tavoitteet, opiskeltavat oppiaineet, tuntimäärät ja sisällöt, oppilaan integroiminen ikätasoa tai ikätasoa alemmaa vastaaviin esi- tai perusopetuksen opetusryhmiin sekä ohjauksen järjestäminen ja oppilaan mahdollisesti tarvitsemat tukitoimet.

Valmistavaa opetusta toteutetaan eri tavoilla. Lapsen ikä määrää, millaiseen valmistavaan opetukseen hän osallistuu. Opetusta on 24–26 tuntia viikossa; vuodessa 6–10 -vuotiaille järjestetään 900 tuntia ja tätä vanhemmille oppilaille vähintään 1000 tuntia. Opetuksen tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito, jotta oppilas selviytyy suomen kielellä tutuissa arkisissa tilanteissa. Valmistavan opetuksen ryhmissä opiskellaan enimmäkseen suomen kieltä. Lisäksi opiskellaan muita oppiaineita.

Valmistavassa opetuksessa saa opiskella enintään yhden kalenterivuoden ajan. Valmistava opetus voi päättyä jo ennen sitä, jos oppilas pystyy seuraamaan suomenkielistä opetusta. Opettaja arvioi lapsen osaamisen. Kesken lukuvuoden tulevat oppilaat sijoitetaan joko valmistavan opetuksen ryhmiin tai niiden puuttuessa integroidaan perusopetuksen ryhmiin.

Valmistava opetus esikouluikäisille

Lapsi osallistuu esiopetukseen vuoden ennen koulun aloittamista. Esiopetusta annetaan kuntien eri kouluissa. Esiopetuksessa annetaan myös valmistavaa opetusta. Se on osa muuta opetusta ja toimintaa. Valmistava opetus on siis integroituna esiopetukseen. Jos alaluokkaikäisille on oma valmistavan opetuksen ryhmä, myös esikoululaiset voivat osallistua siihen.

Valmistava opetus 7–8-vuotiaille

Sinä vuonna, kun lapsi täyttää seitsemän vuotta, hän aloittaa koulun. Ensimmäisellä ja toisella luokalla oppilaat opiskelevat omassa lähikoulussaan. Valmistava opetus on osa muuta opetusta. Kun valmistava opetus päättyy, lapsi jatkaa samassa opetusryhmässä perusopetuksen oppilaana. Tarvittaessa tämänikäiset voidaan sijoittaa myös vuotta alemmalle luokalle tai esiopetukseen kieltä

oppimaan ja koulun toimintakulttuuriin tutustumista varten. Jos alaluokkaikäisille on oma valmistavan opetuksen ryhmä, myös 7-8 -vuotiaat voivat osallistua siihen.

Valmistava opetus 9–17-vuotiaille

9–17-vuotiaat oppilaat saavat valmistavaa opetusta omissa valmistavan opetuksen ryhmissään. Ryhmiä ei ole kaikissa kouluissa eikä kaikissa kunnissa. Jokaiselle oppilaalle yritetään löytää ryhmä mahdollisimman läheltä omaa kotia tai hyvien kulkuyhteyksien päästä. Valmistavan opetuksen aikana oppilaat osallistuvat myös koulun muiden luokkien tunneille.

Järviseudulla valmistavan opetuksen ryhmät perustetaan Alajärvelle ja Lappajärvelle. Ryhmiin voidaan ottaa myös evijärveläisiä ja vimpeliläisiä oppilaita. Erityisesti 7.-9. luokkalaisten ikäiset pyritään kokoamaan yhteen, samaan ryhmään. Jos valmistavan opetuksen ryhmä ei ole oppilaan lähikoulussa, oppilas siirtyy omaan lähikouluunsa, kun valmistava opetus päättyy. Perusopetukseen siirtymisen yhteydessä arvioidaan S2-opetuksen tarve. Huoltaja voi myös hakea koulupaikkaa valmistavan opetuksen koulusta. Valmistavan opetuksen ryhmä määräytyy sen mukaan kumpaan kuntaan oppilaan kuljetus saadaan järjestymään ja kumpaan kuntaan ryhmä luonnollisemmin syntyy.

Nuoremmat oppilaat muodostavat omiin kuntiinsa ryhmänsä. Jos oppilaista ei muodostu pienryhmää (4 - max. 10 oppilasta), opetusta annetaan kouluilla vuotta alempien ikäryhmien mukana. Valmistavaa opetusta annetaan tällöin niin osa-aikaisena kuin integroituna tulevaan perusopetuksen ryhmään. Useissa kunnissa on saatu hyviä kokemuksia esimerkiksi inklusiivisesta valmistavasta esi- ja alkuopetuksesta: valmistava opetus voidaan järjestää inklusiivisesti perusopetuksen ryhmässä, mikäli se katsotaan oppilaan kielitaidon kehityksen kannalta tarkoituksenmukaiseksi. Opetusta on mahdollista järjestää myös yhdelle oppilaalle, koska valmistavan opetuksen valtionosuus on oppilaskohtainen.

Valmistavan opetuksen ryhmä voidaan muodostaa myös 9-15 –vuotiaista, jos jonkun kunnan alueella heistä saadaan muodostumaan ryhmä. Valmistavan opetuksen ryhmä on parempi vaihtoehto kuin usean oppilaan integrointi muihin opetusryhmiin.

Valmistavan opetuksen suorittaminen

Valmistavan opetuksen päättyessä oppilaalle annetaan osallistumistodistus, jossa kuvataan opetuksen laajuus ja sisältö sekä oppilaan edistyminen. Valmistavan opetuksen oppilasta ei arvioida numeerisesti, vaan arviointi on sanallista ja oppilaan itsearviointiin edellytyksiä kehittävää. On tärkeää, että arviointiin osallistuvat kaikki oppilasta opettavat opettajat. Valmistavan opetuksen S2-kielen opettamiseen käytettävät resurssit päätetään koulu- ja kuntakohtaisesti silloin kun oppilas on integroituna. Jos oppilas on integroituna perusopetuksen ryhmään, S2-opetus järjestetään esimerkiksi ruotsin (vapautus oppiaineesta) ja suomi äidinkielenä tuntien aikana. Opetus järjestetään joko koululla tai se voidaan ostaa ostopalveluna. S2-opetus kirjataan erikseen kullekin oppilaalle tehtävään oppimissuunnitelmaan.

Oppilas voi suorittaa perusopetuksen oppiaineiden oppimääriä tai niiden osia jo valmistavan opetuksen aikana erityisessä tutkinnossa. Jos oppilas siirtyy valmistavasta opetuksesta esimerkiksi 8. tai 9. vuosiluokalle tai jatkaa perusasteen opintoja aikuislukiossa, tulee hänen suorittaa taito- ja taideaineiden pakollisia opintoja valmistavan opintojen aikana. Erityiseen tutkintoon liittyvissä järjestelyissä tehdään yhteistyötä aineenopettajien kanssa: oppilas voi osallistua kyseisen oppiaineen oppitunneille, tehdä osan opinnoista valmistavan opetuksen ryhmässä tai hänen taitonsa voidaan arvioida muuten. On tärkeää, että myös oppilaan aikaisempi opiskelu taito- ja taideaineissa selvitetään.

Valmistavan opetuksen järjestäminen perusopetuksessa kootusti

Järjestys ja koonti on seuraavanlainen:

1. esikouluikäiset ovat osana esiopetusryhmiä.
 - o jos alakouluikäisistä on perustettu oma ryhmä, myös he voivat osallistua
2. 7-8 -vuotiaat ovat osana opetusryhmiä vuotta alemmalla ikätasolla
 - o jos alakouluikäisistä on perustettu oma ryhmä, myös he voivat osallistua
3. 9-12 –vuotiaille pyritään järjestämään oma ryhmä (4-10 oppilasta); muuten integroituna
 - o alakouluikäisiä ei siirretä kunnasta toiseen
4. 12-15 (17) –vuotiaista muodostetaan oma valo-ryhmä (4 –10 oppilasta)
 - o ryhmä toimii siinä kunnassa, jossa valo-oppilaita on enemmän ja johon saadaan kuljetukset toimimaan
 - o näihin ryhmiin voivat osallistua myös Evijärven ja Vimpelin yläluokkaikäiset
 - o jos ryhmää ei saada perustettua, oppilaat integroidaan ikätasoa alempaan opetusryhmään

Valmistavan opetuksen rahoitus

Perusopetukseen valmistava opetus rahoitetaan valtionosuudella, joka on kytketty oppilaan läsnäolokuukausien määrään. Läsnäolokuukausi on 30 kalenteripäivän pituinen ajanjakso, jona oppilas on ollut opetuksen järjestäjän oppilaana. Rahoituksen perusteeksi voidaan hyväksyä yhden oppilaan osalta enintään yhdeksän läsnäolokuukautta. Tällöin opetuksen laajuuden on vastattava yhden vuoden oppimäärää, joten keskimäärin yhtenä rahoitukseen oikeuttavana läsnäolokuukautena opetusta tulisi 6–10-vuotiailla oppilailla olla 100 tuntia ja tätä vanhemmilla oppilailla 111 tuntia. (Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta 1486/2016, perusopetusasetus 852/1998.)

Kotikuntakorvausta ei makseta perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaista. Eli jos oppilas on esiopetus- tai oppivelvollisuusikäinen ja oppilas on kunnan asukas niin silloin oppilas on mukana kunnan asukasmäärään perustuvassa peruspalveluiden valtionosuudessa eli oppilaan kotikunta saa peruspalveluiden valtionosuutta sekä perusopetukseen valmistavan opetuksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaista lisärahoitusta. Toisessa kunnassa asuvasta (kotikunta) oppilaasta opetuksen järjestäjä saa vain perusopetukseen valmistavan opetuksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaista lisärahoitusta ja oppilaan kotikunta saa peruspalveluiden valtionosuutta asukasmääräperusteisesti. Valmistavan opetus- ja kulttuuritoimen lisärahoitus maksetaan sille opetuksen järjestäjälle, jonka koulussa oppilas tosiasiallisesti on riippumatta oppilaan kotikunnasta.

Kunta voi hankkia opetuspalveluita myös toiselta opetuksen järjestäjältä. Kunnat voivat tehdä sopimuksia ulkokuntalaisten ottamisesta valmistavaan opetukseen päättää, että esim. opetuksen järjestäjäkunta ei vastaa oppilaan koulukuljetuksista ja/tai valtionosuuden ylimenevät kustannukset, kuten opetus 9 kk:n jälkeen, voidaan laskuttaa. Tämä edellyttää molempien osapuolten hyväksymistä ja hallintosäännön mukaista päätöksentekoa kunnissa.

Evijärveläinen esimerkkioppilas:

- asuinkunta (Evijärvi) saa asukasmäärän mukaisen peruspalveluiden valtionosuuden
- opettava kunta (Lappajärvi) saa perusopetuksen valtionosuuden sekä valmistavan opetuksen lisärahoituksen
- kuljetuksen maksaa asuinkunta
- erikseen tehdään kuntien välinen sopimus valmistavan opetuksen valtionosuuden yli menevien kustannusten laskuttamisesta oppilaan asuinkunnalta

Toisen asteen valmistava opetus

Lukiokoulutukseen valmistava opetus

Alueen lukiot voivat järjestää joko itse tai alueella kootusti lukioon valmistavaa opetusta. Lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta voivat järjestää ne koulutuksen järjestäjät, joilla on lukiokoulutuksen järjestämislupa. Järjestäminen on vapaaehtoista. Koulutus ei johda tutkintoon eikä anna oikeutta lukiokoulutukseen, vaan opiskelijan tulee hakea lukion aloituspaikkaa yhteishaussa Opintopolun (www.opintopolku.fi) kautta. Aikuisopiskelijat voivat hakeutua myös suoraan aikuislukioihin. Päätoimisen lukioon valmistavan opetuksen laajuus on 25 kurssia. Oppimäärä tulee suorittaa yhdessä vuodessa.

Ammatillisen koulutuksen TUVVA –opinnot

Ammatillisen koulutuksen TUVVA -opintojen kohderyhmänä on perusopetuksen jo suorittaneet oppivelvollisuusikäiset opiskelijat, ulkomailla perusopinnot suorittaneet ja kotimaassa perusopetuksen keskeyttäneet nuoret.

Järvisuudun koulutuskuntayhtymä järjestää ammatillisen koulutuksen TUVVA -opintoja ostopalveluna kunnille. Valmistavaa TUVVAA järjestetään alueella kooten ryhmä sinne toimipisteeseen, jossa TUVVA-opiskelijoita on eniten ja minne saadaan kuljetukset järjestymään. Käytännössä nämä paikat ovat Alajärvi ja Lappajärvi.

Opiskelijoille tehdään henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS). HOKS:n laadimisesta vastaa ensimmäisen vuosikurssin ryhmänohjaaja. Yhteistyötä tehdään tarvittavien opettajien sekä erityisopettajan kanssa.

Osat, joista opinnot koostuvat (yksilöllisesti valiten seuraavista 38 vko):

- Opinto ja uraohjaus (3 vko) kaikille pakollinen
- Työelämätaidot, työssäoppiminen ja työnhakeminen (5-10 vko)
- Perustaitojen vahvistaminen, oppimisvalmiuksia tukevat opinnot (10-15 vko)
- Ammatillisen koulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen (10-20 vko)

TUVVA-opintoja järjestetään vähintään 22 h viikossa. Opinnot toteutetaan pääasiallisesti integroituna ammatillisen peruskoulutuksen ryhmiin. Opintoihin voi myös sisältyä työpaikalla oppimista. Opiskelijalla on mahdollisuus siirtyä valmistavasta opetuksesta suoraan ammatilliseen koulutukseen taitojen sen salliessa.

Valmistavan opetuksen päättyessä oppilaalle annetaan osallistumistodistus, jossa kuvataan opetuksen laajuus ja sisältö sekä oppilaan edistyminen. Valmistavan opetuksen oppilasta ei arvioida numeerisesti, vaan arviointi on sanallista ja oppilaan itsearviointiin edellytyksiä kehittävää. Arviointiin osallistuvat kaikki opiskelijaa opettavat opettajat. Suomen kielen opetus toteutetaan integ-

roidusti perusopetuksen TUVA-koulutuksen kanssa. Kaikki opetus toteutetaan suomen kielellä. Opiskelija voi suorittaa ammatillisen koulutuksen oppiaineiden oppimääriä tai niiden osia jo valmistavan opetuksen aikana. Mikäli opiskelija suorittaa ammatilliseen perustutkintokoulutukseen sisältyviä opintoja, ne arvioidaan numeerisesti opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Lähteet

Perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetukseen_valmistavan_opetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2015.pdf

OPH: Perusopetukseen valmistava opetus <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/perusopetukseen-valmistava-opetus>

Helsingin kaupungin valmistavan opetuksen sivut <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kasvatus-ja-koulutus/perusopetus/mita-opiskellaan/valmistava/> (luettu 6.10.2020)

Perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma, opetuksen järjestäjän tarkennukset; Alajärven perusopetuksen opetussuunnitelma

Osallistumistodistus perusopetuksen valmistavaan opetukseen; Alajärven perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus. Koulutuksen perusteet (LUONNOS) 17.12.2020
https://drive.google.com/file/d/1cX0VKHRPmx6m79BDUk_Qf1wZ94_Dvwj8/view

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus, OPH
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/186996_luva_verkko.pdf

KOPA-hankkeen valmistavan opetuksen työryhmä:

*Tarja Puro, sivistysjohtaja Lappajärvi
Sanna Luoma, luokanopettaja Lappajärvi
Tanja Kiviaho, aineenopettajat Lappajärvi
Vesa Kantola, rehtori Alajärvi
Jenni Vähäsöini, luokanopettaja Alajärvi*

Asiantuntijoina kuultu myös Päivi Lappinen, sivistysjohtaja Evijärvi, ja Esa Kaunisto, sivistysjohtaja Alajärvi

*Ammatillisen koulutuksen TUVA-opinnot, valmisteluryhmä
Matti Väänänen, rehtori; Henna Latvala, koulutusalaohjaaja, Ilkka Ylinen, koulutusalaohjaaja, Suvi Kohtala, koulutuspäällikkö*